

הטיילת המשופצת בתל אביב. 150 מיליון שקל מתקציב הפיתוח העירוני | צילום: אביעד ברנס

מאמץ שנעשה. אין ספק שטיילת החוף שיום צ'יץ' הייתה פריצת דרך. זה המקום שכל תושבי ת"א יכולים לפגוש את הים.

"אבל הטיילת מיצתה את עצמה והציבה בפנינו אתגרים של תחוקה ותפקוד שלא היו מספיק טובים בעינינו. מספר המשתמשים הלך וגדל ומתקני החוף היו צריכים חיידוש. הם לא עמדו בסטנדרטים ראויים. הטיילת הישנה יצרה מצוק עם החוף. אלה היו אזורים צחיחים, לא מנוצלים. היית יכול לשבת על הטיילת עם הגב לים ולא הייתה ירידה נוחה לים.

"אנחנו רצינו להנגיש את החוף גם לאנשים עם מוגבלויות. רצינו ליצור טיילת תחתונה שתעביר חלק מהעומסים, שאפשר יהיה ללכת במישור החול. נוצר עולם חדש של עיר וים. טיפלו בגנות של בתי האוכל שהפכו למרפסות, בתאורה, והפכנו את המקום לרלוונטי ועדכני מבחינת העיצוב והאפשרויות שלו".

הדמיה: אדריכל רם אייזנברג

שביל אופניים בערב. "לעודד פיתוח מואץ של בנייה למגורים"

תל אביב

"עולם חדש של עיר וים"

האינטראקציה שבין העיר תל אביב לסביבת חוף הים שלה עברה במאה השנים האחרונות תמורות מפליגות. בתקופתו כהונתו של מאיר דיונגוף כראש העירייה ההתייחסות לים הייתה בעיקר פונקציונלית: הים שימש לספנות ולדיג, ובו זמנית הורישו אל הים הפתוח שאריות פסולת נזולית וביוב.

בשנות ה־30 נבנתה טיילת מחוף בוגרשוב ועד לחוף גאולה, שהייתה הקצה הצפוני של העיר יפו, אך העיר המשיכה להתייחס לחוף בצורה אמביוולנטית. מצד אחד הים נתפס כמקום של נופש עממי, אך בו זמנית גם כאזור קצה. השינוי אירע בסוף שנות ה־60, עם הפסקת הורמת הביוב לים, הקמת בתי המלון, ובניית שוברי הגלים שאפשרו את הרחבת חופי הרחצה.

בתחילת שנות ה־80, תקופת כהונתו של שלמה להט כראש העירייה, נחנכה הטיילת של תל אביב, שעוצבה על ידי האדריכל יעקב רכטר בהשראת הטיילת של ריו דה ז'ניירו, והיברה את חוף גורדון עם יפו.

לפני כעשר שנים החליטה עיריית ת"א ייפו לחדש את טיילת החוף ובחרה במשרד האדריכלים מיייליז' כסיף לקידום הפרויקט. התכנון החדש כלל את החלפת ריצוף הגרנוליט, סלילת שביל אופניים, שבירת קיר התמך שהצץ בין מישור ההליכה לחוף והקמת טריבונות, אזורים מוצלים ומבני הסעדה ונופש חרשים. עלות שיפוץ הטיילת עומדת על כ־150 מיליון שקלים מתקציב הפיתוח העירוני.

כשהפרויקט יצא לדרך הייתה ביקורת רבה מצד פעילי סביבה שחששו מהצרת רצועת החול ומצד פעילי הברה שטענו שסדר העדיפויות של העירייה שגוי, ושראייה היה להשקיע את הכסף במקומות אחרים.

אדריכל העיר תל אביב ייפו, יואב דוד: "אנחנו יודעים שהשקעה במרחב הציבורי משפרת את ערכי הקרקע, את הפעילות העירונית, מייצרת

"ביחד עם הטיילת חייבת

לבוא מערכת שלמה של פרוגרמות: הגדלת רצועת החול, יצירת הצללות, טיפול בסוכות המציל ויצירת מוקדי פעילות ומסחר שמאפשרים לאנשים לשהות במקום, להישאר בו מעבר להליכה הלוח ושוב"

ערד

מלון בוטיק יוקרתי כמו במצפה רמון

בן חמו: "הטיילת מטפלת בסיוון התחבורתי. כיום נוסעים ברחוב מואב במהירות גבוהה. בכוננתנו להצד את הכביש מ־14 מטר ל־6 מטר, לגרום להאטה ולייצר קישוריות עם שבילי אופניים ומררכה רחבה. בחלק האורבני של הטיילת (באזור המערבי) בכוננתנו לעודד פיתוח מואץ של בנייה למגורים. בחלק הדרום מזרחי, ליד מלון 'הלים', נעודד הקמה של עוד מלונות בוטיק. אנחנו מאמינים שהטיילת תעודד זימים ותתרם לפיתוח התיירות".

"הטיילת מטפלת בסיוון התחבורתי. כיום נוסעים ברחוב מואב במהירות גבוהה. בכוננתנו להצד את הכביש מ־14 מטר ל־6 מטר, לגרום להאטה ולייצר קישוריות עם שבילי אופניים"

טיילת מואב בעיר ערד הוקמה בשנות ה־60 וקושרת את אזור מרכז העיר עם אזור המלונות המשקיף על הנוף המרהיב של מדבר יהודה. בקצה ניצב פסל גדול של יגאל תומרקין, שהפך לנקודת ציון. אבל ערד, שנודעה פעם כיעד תיירות נחשק, איבדה מזוהרה, בתי המלון הגדולים התיישנו ואף נישטו, וגם הטיילת הונחה. ניסן בן חמו, ראש העיר של ערד, מספר שהטריגור כעת לשיקום טיילת מואב בעיר היה ההתייבות שנתנה העירייה לשני הזימים גיא וולף ומישה חקשוורי, שרכשו את מלון מצדה בשנת 2015 תמורת 16 מיליון שקל מהיום יוסי אברהמי, בכוננה להקים במקום מלון בוטיק, "שיתחרה במלון בראשית שהוקם במצפה רמון". את הטיילת החדשה תכנן אדריכל הנוף רם אייזנברג (שאחראי בין היתר לפארק קרית ספר ולפארק שירות ההשכלה בתל אביב). המימון, בסך של כ־9.5 מיליון שקל, מגיע ממשרד התחבורה ומהרשות לפיתוח הנגב והגליל והקמתה התחילה בשבוע שעבר.

עכו

"הפיתוח במרחב הציבורי גורד השקעה במרחב הפרטי"

טיילת החוף הדרומי של עכו, שנפתחה כאמור בשבוע שעבר, מהווה נקודת ציון חשובה בפיתוח העתידי של העיר. מרובר בשלב הראשון של טיילת שתשרע בין העיר העתיקה לנחל נעמן. עד כה פותח האזור שמחוף ארגמן ועד למקום שבו שכן בעבר בית הספר לחובלים. עדיין לא ידוע מתי יפתחו שאר חלקי הטיילת.

במשך שנים רבות היה האזור מוזנח. אדריכל אורי כסיף: "בסביבות 2010 נתבקשנו לעשות תוכנית אסטרטגית לכל החוף הדרומי של עכו. מעל האזור הזה ריחפה במשך 15 שנה תוכנית, שקידם מינהל מקרקעי ישראלי, שדברה על ייבוש רצועה רחבה של החוף ובניית שכונת מגורים ותיירות, העברה של כביש על קו המים, יצירת מעגנה חדשה, וכך הכל המתין וקפא במקום. גורמי הסביבה, כולל הוולחוף, לא השתכנעו שיש הצדקה לעשות פעולות כל כך אגרסיביות בחוף וקיבלו את הצעתנו ליצירת שינוי מדי במקום להמתיין לעתיד הרחוק, גם במחיר ביטול התוכנית הגרנדיוזית.

"יצרנו תוכנית שלוקחת את מה שיש ואת מה שניתן לעשות במקום בטוח הנראה לעין. יש רצועת חוף ציבורית מרהימה, יש רחוב לעירייה, ויש לצדם טחים שנמצאים בבעלות פרטית שיכולים להתפתח".

צילום: מיתלד בסוף אדריכלים

האלה כ'טיילת'. אלה פרויקטים שמחוללים שינוי בכל רצועת החוף. מושג הטיילת זה שם כללי למרכז פעילות, אבל למעשה, מבחינתנו מרובר בתחרויות מרקם החוף. זה הברר מה הסיכוי שהטיילת הזאת תמשיך להיות בסטנדרט תחוקתי גבוה".

הלוי מרגיש את עניין התחוקה ואף מציין שלא כל ההשקעות הוכיחו את עצמן: "רשות שיש לה קורר לא טוב ביחס לתחוקה של אתרי תיירות, הסיכוי שלה לקבל עוד פרויקטים הוא אפסי. אנחנו מתעקשים על זה. טיילת הן דבר חשוב. אפה שיש טיילות יש תיירים, מתפתחים עסקים, הווי להיות שם או לא.

"טבריה היא דוגמה להשקעה שנכשלה: יש שם עשרה סוגי ריצוף, בכל פעם החליפו מודל. לאורך הטיילת יש גם כביה עם תאורה, צמחייה, הטיילת לא מתחברת לים".

באשר לעניין הכלכלי אמר כסיף, "ידוע שכלל שרשיות משקיעות במרחב ציבורי רולר אחד, בתוך 10 שנים הוא מניב שמונה דולרים מהשטחים שנמצאים מסביב. הפיתוח במרחב הציבורי גורד אחריו השקעות במרחב הפרטי וזה בדיוק מה שקרה בחוף הדרומי בעכו – היוזמות סביב החוף הביאה לבנייה של מבני מגורים מקום משרדו טיילת לחוף קרית ים. שחיבו להיבנות עשרות שנים".

מתכנן הערים והכלכלן תמיר בן שחר, ממשרד צ'מנסקי בן שחר, מרגיש שמבחינתו, טיילת היא סוג של רחוב: "כולנו מבינים היום שברחוב אהה צידד לתל לאנשים טיבה ללכת, כלומר זה לא רק לאלה שעושים ספורט, או צועדים. צריך לייצר חוויה וסקרנות.

הטיילת הכי מלאה בסביבות ללכת לאורכה בתל אביב, בעיני, היא לא זו ברחוב הירקון, אלא דווקא זו שמוכילה מכיר הבימה דרך שדרות רוטשילד ועד הים. הטיילת צריכה להיות קרובה למקום המגורים וצריכות להיות בסביבתה פעילויות. אנחנו לפעמים נתקלים באסימות של המתכננים שלא רוצים לפגוע בנוף ולא מאפשרים לייצר חיים".

שבוע שעבר נערכה בעיר עכו הפתיחה הרשמית של החלק הדרומי בטיילת שתחבר יום אחר את שפך נחל נעמן והעיר העתיקה. בפריקט הושקעו כ־30 מיליון שקל מתקציב משרד התיירות ועיריית עכו. הציפיות ממנה, כורז לפיתוח עירוני, גדולות. במקביל, ברורם הארץ התחיל תהליך שיקום טיילת מואב, המקשרת את מרכז העיר ערד ואזור המלונות. עכו וערד לא לבר. בשנים האחרונות כמעט כל הערים במדינת ישראל בונות לעצמן טיילות. תל אביב, חיפה, בת ים, נהריה, ראשון לציון ואילת, פורטות אותן ליד החוף, במרחק נגיעה מהמים. האחרות, כמו ירושלים, סכנין, ונצרת, שאין להן חוף ים, מייצרות שבילים שמשיקים על הנוף.

הדימוי הציבורי של טיילות הוא של אתר שטוטנט, או ספורט, אבל ראשי הערים כבר הבינו שתוכן, מהות וזו מהות הערים עם תאורה, צמחייה, הטיילת לא מתחברת לים".

"לא טיילת אלא התחדשות מרקם החוף"

אדריכל אורי כסיף, ממשרד האדריכלים מייולי־כסיף, אחראי לשיקום הטיילת של ת"א ייפו, לטיילת החדשה של עכו ולטיילות באשקלון (בתמונה הגדולה) ובאילת. בימים אלה מקום משרדו טיילת לחוף קרית ים. "אנחנו לא רואים את הפרויקטים

השקעה בטיילות שנפתחו בחמש השנים האחרונות בסיוע משרד התיירות

שם	תקציב כולל	תקציב ממשד התיירות
טיילת נתניה	5.5	3.5
טיילת עכו	27	24
אשקלון	11.5	
אילת, מול ים	17	15
אילת, טיילת דרומית	30	25
ירושלים, הר ציון	3.2	1.6
ראשון לציון	6	1.6